

STATEČNÝ SVĚDEK VÍRY

M. Vojtěcha Hasmandová

Služebnice Boží Matka VOJTĚCHA HASMANDOVÁ

(narozena 1914 V Huštěnovicích, zemřela 1988 Ve Znojmě-Hradišti)

V celé církvi prožíváme jubileum 2. vatikánského koncilu jako Rok víry. V naší zemi si také připomínáme jubilejní 1150. výročí příchodu soluňských bratří, Otců naší víry, na Velkou Moravu. K těmto oslavám se přidává i jubileum sestry boromejky, služebnice Boží Matky Vojtěchy Hasmandové.

21. ledna 2013 uplyne 25 let od její smrti ve Znojmě-Hradišti, 25. března 2014 uplyne 100 let od jejího narození v Huštěnovicích u Velehradu.

Boží volání k zasvěcenému životu zaslechla již ve velmi mladém věku. Po období řeholní formace a studiu na učitelském ústavu v Praze působí jako učitelka, ve válce pak jako ošetřovatelka raněných, zastává službu představené komunity v Prachaticích. Pro údajnou velezradu zakouší osm let komunistického žaláře. Po propuštění žije ve Vidnavě u polských hranic v početné komunitě sester. Od roku 1970 do své smrti

21. ledna 1988 je Boží Prozřetelností postavena do úřadu generální představené Kongregace Milosrdných sester sv. Karla Boromejského ve Znojmě-Hradišti. Její služba generální představené je zasazena do doby po ukončení 2. vatikánského koncilu a vrcholí v roce 150. výročí přítomnosti sester boromejek v České republice.

»Je naší povinností dát se s radostí a beze strachu do práce, kterou vyžaduje naše doba, a pokračovat tak v cestě, po které církev kráčí už téměř po dvacet století.« Slova papeže Jana XXIII., kterými zahájil 2. vatikánský koncil, velmi dobře vystihují nasazení, se kterým Matka Vojtěcha přistupovala k naplňování koncilních výnosů ve svém společenství.

»Při setkání s ní jsem vnímal blízkost ženy, která cele patří Bohu« napsal ve vzpomínce na setkávání s ní brněnský biskup Mons. ThLic. Vojtěch Cikrle.

28. listopadu 1996, za necelých devět roků po její smrti, otevřel v Brně její beatifikační a kanonizační proces.

Kým byla Matka Vojtěcha? Rozhodnutí pro svatost od útlého mládí se táhne jejím životem jako červená nit. Ke svatosti volala také sestry svého společenství i všechny, kdo s ní byli v kontaktu.

»I letos stojí před námi velký úkol – obnova podle 2. vatikánského koncilu. Prohloubení našeho duchovního života je nesmlouvavou povinností každé z nás. Lhostejnost k těmto úkolům by se mohla stát osudnou pro naše duše. Nezapomínejme, že jsme vyvolený lid Boží a že Církev – světlo národů – je světlem i naším řeholním životem, našimi sliby, životem modlitby a oběti. Usilovnou snahou o dobro přispíváme k záři jejího světla.«

(Dopis Matky Vojtěchy 2. ledna 1971)

1914–1927

RODINA A DĚTSTVÍ

1

2

3

4

5

1. Kostel svaté Anny v Huštěnovicích.
2. Třináctiletá Tonečka s neteřemi, den před vstupem do kláštera 5. července 1927.
3. P. Jakub Holeček, farář, který působil v Huštěnovicích v jejím dětství.
4. Základní škola v Huštěnovicích, kam Tonečka chodila pět roků.
5. Křtitelnice v témže kostele.

Sestra Vojtěcha, křestním jménem Antonie, doma nazývaná Tonečka, se narodila **25. března 1914** v Huštěnovicích, okres Uherské Hradiště.

Její rodiče: otec Florián Hasmanda, nar. 3. května 1854, domkář a matka Rosalie, rozená Chrástková, nar. 28. září 1881, byli sezdáni 6. listopadu 1901 v Huštěnovicích.

Měla šest sourozenců: sestra Marie, nar. 1902; bratr Augustin, nar. 1904; sestra Klementina, nar. 1906; sestra Františka, nar. 1908, sestra boromejka, řeholním jménem Simeona; sestra Anna, nar. 1912, také sestra boromejka s řeholním jménem Emilie; a jediný mladší bratr Vojtěch, nar. 1920.

1. dubna 1914 byla pokřtěna v kostele sv. Anny v Huštěnovicích.

4. února 1920, když jí bylo 6 let, zemřela matka Rosalie. Nejstarší sestra Marie převzala péči o mladší sourozence. V jednom dopise z vězení, který nebyl nikdy sestře Marii doručen, Matka Vojtěcha s láskou vzpomínala:

»Tak vzpomínám, drahá Mařenko, na všechny mé Štědré večery, které jsem trávila doma. Nepamatuji se na maminku, na její kráslení štědré večere, ale mám ve vzpomínkách Tebe, Tvé chystání, Tvou práci a snahu, abys nahradila tak početné rodině s pomocí tatínkovou tu, která nám tak brzy odešla... Vidíš, Mařenko, tenkrát mně to připadalo a jistě i ostatním jako samozřejmost, že vše je Tvou starostí. Tvá že je to povinnost; dnes, ovšem, chápu všechno hlouběji a jsem Ti tolik vděčná za ty krásné chvíle, za starostlivou péči, za kouzlo vánoc a hlavně za to, že ses vždy starala, abychom nepocítovali, že jsme už bez maminky. Však si myslím, že i mamince se lépe umíralo, když viděla Tebe – spolehlivou a pečlivou. Bůh Ti to odplatí!«

V letech 1920–1925 navštěvovala obecnou školu v Huštěnovicích. **12. května 1923** poprvé přijala Eucharistii. Láskyplné prostředí a praktický život z víry v rodině Hasmandových přinesl své plody v podobě povolání tří dcer k zasvěcenému životu. Starší sestra Františka odešla do kláštera k sestrám boromejkám. Po jejím noviciátě ji za celou rodinu navštívila nejstarší sestra Marie.

Marie ze své návštěvy v klášteře v Praze pod Petřínem nepřivezla Tonečce vysněnou panenku, a tehdy osmileté dítě, ve chvíli nenaplněného očekávání, poznává a přijímá dar povolání. Tento okamžik ona sama označila jako **milost pravého okamžiku – kairos**. Ve chvíli zklamání ji nečekaně více než očekávaná panenka zaujalo vyprávění o Jezulátku a nevěstách Kristových. Byla zcela zaujata tímto objevem. Od této chvíle **se chce stát „nevěstou Kristovou“**. **Tato myšlenka jí už neopustila.**

31. května 1926 na Velehradě přijala svátost biřmování a až do roku 1927 navštěvovala měšťanskou školu v Babicích. Ke svým hrám si vybírala starší kamarádky. Tou nejbližší jí byla Tonečka Habáňová. Nejvíce je pojila láska k Pánu Ježíši. Zjištění, že kamarádka odešla do kláštera k opavským františkánkám, jí o tom nedala vědět a ani se s ní nerozloučila, bylo pro ni velkou zatěžkávací zkouškou. **Zdá se, že se přijetím tohoto zklamání osamostatnila a reálněji uvažovala o své vlastní cestě za Pánem. Tehdy jí bylo 11 let.**

Politická období, ve kterých prožila Tonečka své dětství:

Narodila se 4 měsíce před začátkem 1. světové války, ještě za Rakousko-Uherska, kam patřily české země již 300 roků. Nový císař, Karel Habsburský (1916–1918), nyní blahoslavený, chtěl po svém nástupu na trůn (1916) vytvořit federaci států pod hlavou jednoho panovníka, ale nemohl již zabránit rozpadu své monarchie, na jejíchž troskách vznikly nové státy, mezi nimi

i Československo (28. října 1918), skládající se z českých zemí a Slovenska, které patřilo tisíc let pod Uhersko. Do tohoto období spadají další politické události, které ovlivňovaly život lidí v nově vzniklé republice.

Dne 3. listopadu 1918 rozvášněný dav zničil mariánský sloup na Staroměstském náměstí v Praze, postavený v 17. století na památku vítězství katolické Prahy nad luteránskými Švédy. Katolická církev byla na schůzích, v časopisech a novinách tupena, její chyby byly zveličovány. Reformistické hnutí proniklo i do řad kněží a církevní život ovlivňoval kněžský spolek »Jednota katolického duchovenstva«. Radikální křídlo, které žádalo hlavně zrušení celibátu, se svými požadavky v Římě neuspělo a církev opustilo. Přes 300 nespokojených kněží založilo 8. ledna 1920 vlastní náboženskou společnost s názvem »Církev československá«. Ta si kromě zrušení celibátu získávala stoupence i zavedením liturgie v českém jazyku, takže v roce 1930 čítala na osm set tisíc věřících.

Výročí smrti reformátora Jana Husa, odsouzeného koncilem v Kostnici a upáleného 6. července 1415, bylo v roce 1925 vzpomínáno velkými oslavami a na Pražském hradě, sídle prezidenta, vlál dokonce místo státní vlajky husitský prapor s kalichem. Svatý stolec, který měl od roku 1920 v Praze diplomatické zastoupení, na protest odvolal svého nuncia Mons. Marmaggiho. Teprve koncem roku 1927 došlo k zásadní dohodě s Vatikánem (tzv. »Modus vivendi«) a diplomatické styky byly začátkem roku 1928 plně obnoveny.

Na pozadí politických proměn naší země prožívala i Tonečka Hasmandová velkou životní změnu. Svedla tuhý boj o své povolání ke službě Boží, především s tatínkem. S pomocí Boží zvítězila a jako **třináctiletá žákyně měšťanské školy se stala 6. července 1927 čekatelkou v provinciálním domě ve Frýdlantě nad Ostravicí.**

1927 Frýdlant nad Ostravicí–Praha 1933

JEJÍ POVOLÁNÍ

1

2

3

4

5

1. Absolventka Učitelského ústavu v Praze.
2. Farní kostel sv. Bartoloměje ve Frýdlantě nad Ostravicí.
3. Na výletě se školou v Děčínských skalách, v první řadě třetí zleva.
4. Bedřichův ústav ve Frýdlantě nad Ostravicí, provinční dům, do něhož 6. července 1927 vstoupila.
5. Mateřinec sester boromejek s nemocnicí v Praze pod Petřínem.

Přechod do kláštera v tak raném věku nebyl ani pro odhodlané děvče jednoduchý. Naplnil ji stesk po domově a musela často bojovat se smutkem. Sama o tom píše ve svých vzpomínkách. Ve svém rozhodnutí však vytrvala.

Stále více se stavěla do postoje víry. Od dětství byla rozhodnuta stát se svatou a toto rozhodnutí naplňovala celý život.

Ve Frýdlantě nad Ostravicí, v provinčním domě kongregace sester boromejek, v roce 1929 dokončila 4. třídu měšťanské dívčí školy.

Od 1. září 1929 navštěvovala jako čekatelka Učitelský ústav U sv. Anny v Praze. Zde prožila **oslavysv. Václava v roce 1929**, které znamenaly úplnou změnu poměrů církve a státu. Vláda převzala patronát slavností a umožnila jejich celostátní ráz. Zúčastnil se i prezident republiky.

Čekatelku »Romanku« (její čekatelské jméno) na její životní cestě ještě v mladém věku (17 let) zasáhla nová velká rána. V průběhu školy **11. listopadu 1931 zemřel nečekaně milovaný tatínek Florián Hasmanda**. Po pohřbu, **17. listopadu 1931**, Tonečka napsala ještě z Huštěnovic o tatínkově smrti své sestře Simeoně.

»Naše drahá sestřičko! Zajisté, že jste obdržela truchlivou zprávu o smrti našeho drahého tatínka. Přišlo to tak náhle a jak asi Tebe, tak i mne a všechny hrozně překvapilo. Nedovedla jsem si pomyslet, že je to

skutečnost, i když mne doprovázely na nádraží a po velmi smutné celonoční cestě jsem se octla nad chladnou mrtvolou. Nerada vzpomínám na zažitě okamžiky. Bolest naše byla velká, zvláště když ještě vy dvě jste scházely v našem kroužku. Dovedli jsme si všichni Vaši situaci představit a to nám ještě dodalo....

Ale drahá sestřičko, nermuťte se již. Pán Bůh si vyvolil tatínka, aby na něm ukázal milost Boží. Takových případů se stane málo a to utiňuje naše rozloučení, zmírňuje částečně naši bolest. Tak drahá sestro, netrap se již, tatínek je jistě šťasten, že mu Bůh dopřál tak velkou milost, že ho zavolal po sv. zpovědi. Obětuj své hoře za něho, což mu velmi ještě prospěje, protože cena vašeho zapření je veliká. Píši též sestře Emilii. Cítím s vámi, ale modlím se též za Vás. S mnohými pozdravy ode všech zůstává Vaše ses. Ant.«

Bolest a smutek z této ztráty rmoutily mladou duši po návratu do Prahy několik měsíců. V notýsku: **»Moje poznámky«** si »Romanka« napsala, co v této době prožívala. **Bolest i naději vyjadřuje básněmi, do kterých vlévá své hoře, ale i nezlomnou víru a důvěru.** Sebe, sirotka, odevzdává do péče a ochrany Panny Marie. **Mariánský rozměr zbožnosti ji provází v celém dalším životě.**

11. března 1932, to se blížily její osmnáctiny, si další básní velmi výrazně uvědomuje své osobní povolání, **potřebu vymanit se z přetrvávajícího smutku i z rodinných vazeb a zcela se otevřít svému povolání – být Pánova:**

*Ó drazí moji, nechte mne jen jít,
zde klid mne mívá – nelze mi tu dlít.
Vždyť zdáli slyším tiché volání:
toť Pána mého vlídné vyzvání.
Jest doba příhodná tu již
bych vzala, nesla kříže tíž.*

...Hle, tu mne máš! Jsem celá, celá Tvoji.
*At' bouří díš, by halila mne v mrak
ať utišíš ji slovem moci Svojí;
vždy k Tobě – vzhůru upřen bude zrak.
Nuž, zmlkni světe! Mluv Ty, Mistře můj,
Vždyť ochotna jsem plnit rozkaz Tvůj.*

*Kdo jest vězněm pro Boha,
bude na věky svoboden!*

Uskutečňování svého povolání vyjadřuje **9. září 1932** zvolání:
»Ó Pane, přesaď svůj květ do zahrady své lásky.«

A s tímto zvoláním odjíždí z prázdnin do posledního ročníku. Tímto, teprve po roce od úmrtí tatínka, překonává hluboký smutek. K prvnímu výročí úmrtí si **27. listopadu 1932** poznamenala větu, která vyjadřuje její prožívání lásky k zemřelému otci:
»Když člověk nemůže být šťasten, těší se aspoň myšlenkou, že trpí pro toho, koho miluje.«

12. června 1933 ukončila studium maturitou s vyznamenáním. Stala se způsobilou učit na veřejných obecných školách a také mohla být pěstunkou v mateřských školách.

1933 Praha–Třeboň–Slaný–Brno/Líšeň 1949

NOVICIÁT-SLIBY-PŮSOBENÍ

1

2

3

4

5

6

1. Sestra Vojtěcha po prvních řeholních slibech.
2. Sestra Vojtěcha v Brně-Líšni r. 1947 jako ředitelka s průvodem dětí.
3. Sestra Vojtěcha se svěřenými dětmi ve škole Brně-Líšni.
4. Třeboňské děti se sestrami na výletě.
5. Nemocnice ve Slaném, v níž ošetřovala raněné vojáky.
8. Historický pohled na klášterní školu v Brně-Líšni.

Počátek řeholního života sestry Vojtěchy a její učitelské působení u dětí byly ovlivněny náročnou politickou situací v naší zemi. Za Protektorátu byly sestry donuceny opustit školy. Sestra Vojtěcha nemohla pokračovat v dalším studiu na pedagogické fakultě. Tento nárok na sebe přijala a nesla statečně. Když bylo třeba, dovedla se zapojit v průběhu války do činnosti u nemocných a opět se vrátit do školy k dětem, i když jen na krátkou dobu.

Po úspěšně ukončené maturitě **vstupuje do noviciátu v Praze. 14. srpna 1933** má obláčku a přijímá hábit a nové jméno – Vojtěcha. Rok kanonického noviciátu rychle uběhl, sama o tom píše s lítostí.

Od **1. září 1934**, v druhém roce noviciátu, začala vyučovat na klášterní škole v Třeboni. Do Prahy se vrátila k přípravě na první sliby. Tyto složila v Praze v mateřinci **15. srpna 1935**. Na fotografii z těchto prvních slibů si napsala:

»Vzpomínka na nejkrásnější den mého života. Avšak ne kdo začal, ale kdo dokončí – bude korunován! Den 1. svatých slibů.«

V Třeboni působila až do 1. srpna 1939, kdy se vrátila do pražského mateřince na půlroční přípravu před doživotními sliby. Zároveň byla v tomto období ustanovena jako učitelka v klášterní měšťanské škole v Praze.

Začátkem září 1939 píše tehdy 25letá sestra Vojtěcha, na začátku své probace, své neteři, budoucí sestře Leoně, a dalším dětem z rodiny:

**»Moje milá Mařenko!
I Tobě, malá, či snad už velká Mařenko, přeji vše nejkrásnější k svátku. A hlavně to, abys**

dělala rodičům vždy radost, ovšem – P. Bohu na prvním místě. Víš, Mařenko, aby když večer vzpomeneš na uplynulý den, aby Ti mohl Tvůj andílek Strážný vždy dát velkou jedničku.

A když snad v tom dnu bude něco, co zkroutí tu jedničku, ať alespoň odnáší andílek místo jedničky hezké upřímné odprošení do nebe. Zvykni si na to, Mařenko, a nauč to i ostatní! Víš, já to píši Tobě, protože máš ten svátec, ale myslím tím všechny.

Poslala bych Vám, moje milé děti, obrázek, ale pro všechny to nemohu ani dát do obálky – a potom, ani ještě nemám. Vše mám zatím založeno, ani pořádné pero nemám, tak se nezlobte, že Vaše teta – učitelka – a píše jako Váš kocourek.

Všechny Vás moc pozdravuji. S Bohem!

S.M. Vojtěcha«

19. března 1940 složila v pražském mateřinci doživotní sliby do rukou Matky Klementiny Zaunmüllerové. **21. srpna 1941** se vrátila do Třeboně, kde dále působila jako učitelka na řádové škole až do 22. dubna 1942.

Po výzvě ve společenství se přihlásila do služby nemocným v nemocnici ve **Slaném**, kde sestry žádaly o pomoc, a doplnila si potřebné vzdělání. S velkou láskou a statečností se od **3. listopadu 1942 do 31. srpna 1945** starala o zraněné vojáky jak německé, tak ruské. Tady, u nemocných, byla tak šťastna, že když se opět v roce 1945 otvíraly školy, zůstal jí v srdci velký stesk.

Na toto období vzpomínají dvě sestry. Jedna z nich vypráví: **»Vzpomínám si na den osvobození od nacistů v revoluci roku 1945. Němečtí vo-**

jáci byli venku odstřelováni a kladeni na chirurgii na chodbu na zem, napůl ještě živí. Zároveň však bylo vydáno přísné nařízení, že jim nikdo nesmí ničím posloužit. Brzy jsme šly touto chodbou k obědu. Někteří k nám vztahovali ruce a volali o vodu. Bály jsme se a byly jsme celé ustrašené. Vtom šla sestra Vojtěcha. Okamžitě utíkala pro vodu a neohroženě jim posluhovala, nebála se – a tak nám všem dala příklad pravé statečné milosrdné lásky.«

A jiná: **»Po Němcích přišli Rusové. Dostaly jsme pokyn učit se rusky, abychom mohly ošetřovat ruské raněné vojáky. Vzpomínám si, jak sestra Vojtěcha byla v této věci vynikající. Jednou však byla ruským vojákem ohrožována. Snažil se ji uchopit... Ona se však rázně ohradila, stoupla si pod kříž, který visel na stěně nemocničního pokoje, podívala se vojákovi přímo do očí a řekla s posuňkem ke kříži: „Já patřím tomu na kříži!“ Vojín zaražen ustoupil o krok zpět a vydechl: „Madona.“ Od té chvíle se již nikdo neodvážil sestru Vojtěchu obtěžovat.«**

Po válce nastoupila sestra Vojtěcha do školy v Brně-Líšni v klášterní dívčí škole. Působila zde také jako její ředitelka od **4. září 1945 do 11. února 1949**. Sestra Vojtěcha vzpomínala na tyto čtyři roky vyučování s láskou:

»Pán Bůh mi dal milost, že kamkoliv jsem přišla, všude jsem byla ráda. Žila jsem v Líšni cele pro školu, milovala jsem děti – a ony milovaly nás.«

1950 z Prahy–do Prachatic 1952

PRACHATICE

1

2

3

4

5

6

1. Představenou v Prachaticích.
2. Prachaticy, pohled na nemocnici.
3. Panorama Prachatic.
4. Rodný dům sv. Jana Nepomuka Neumanna.
5. Sv. Jan Nepomuk Neumann.
6. Matka Bohumila Langrová, generální představená Milosrdných sester sv. Karla Boromejského v Praze.

Po válce dávali nově vysvěcení biskupové naději na obnovu církve v Československu a její věrnosti Svatému stolci. Podle tzv. »Benešových dekretů« byl proveden odsun občanů německé národnosti a na tři miliony sudetských Němců bylo z republiky vystěhováno do Německa a částečně do Rakouska.

I kongregace sester boromejek byla tímto krokem postižena a na 300 sester německé národnosti bylo vystěhováno do Rakouska. To postihlo i tehdejší generální představenou Matku Klementinu Zaunmüllerovou, která včas pochopila situaci a dne 1. května 1945 se vzdala své funkce a odešla do vyhnanství.

Komunisté se dostali k moci 25. února 1948, kdy prezident Edvard Beneš po pětidenním nátlaku vůdce komunistů Klementa Gottwalda podepsal novou vládu, složenou z komunistů a malých kolaborujících stran. Sociální demokraté splynuli s komunisty. Beneš v květnu nepodepsal novou socialistickou ústavu, musel odstoupit a v září 1948 zemřel. Jeho nástupcem se stal K. Gottwald. Boj proti církvi na sebe nedal dlouho čekat.

Arcibiskup Josef Beran byl po přerušení mše svaté v katedrále sv. Víta izolován ve své rezidenci v Praze a později 15 let internován na různých místech mimo Prahu. V červnu 1949 vstoupily do všech biskupských rezidencí tzv. vládní komisa-

ři, kteří převzali kontrolu archívů a biskupských kanceláří. Také v červnu 1949 komunisté založili tzv. »Katolickou akci“ za účasti a s pomocí některých kolaborujících kněží. Účelem bylo vytvořit národní katolickou církev, odtrženou od papeže. Vatikan reagoval okamžitou exkomunikací vedoucích činitelů a akce ztroskotala. 14. října 1949 odhlasovalo Národní shromáždění tzv. »**Církevní zákony**«, kterými byla církev postavena mimo zákon. Byl zřízen Státní úřad pro věci církevní a vydán »Zákon o hospodářském zabezpečení církví a náboženských společností.«

Po zrušení řádových škol pobývala sestra Vojtěcha od 12. února 1949 v pražském mateřinci. Zastávala různé funkce – také jako administrativní síla v nemocnici Pod Petřínem. Zde zůstala až do dubna 1950.

Z její korespondence je patrná vytrvalost na cestě ke svatosti. Protože člověk nemůže dávat druhému to, co sám nemá, můžeme vyčíst z těchto dopisů její smýšlení a vytušit její vlastní zdravé duchovní úsilí. Svoji o něco starší sestru Emilii v dochovaných dopisech povzbuzuje k radostnému úsilí: »**Budte šťastná a stoupejte výš a výš. Vaše s. Vojtěcha.**«

(1. ledna 1947 v Brně-Líšni)

30. dubna 1950 byla sestra Vojtěcha ustanovena představenou komunity v Prachaticích,

v rodném domě sv. Jana Nepomuka Neumanna, a zároveň se zde stala vedoucí zaopatřovacího ústavu Charity.

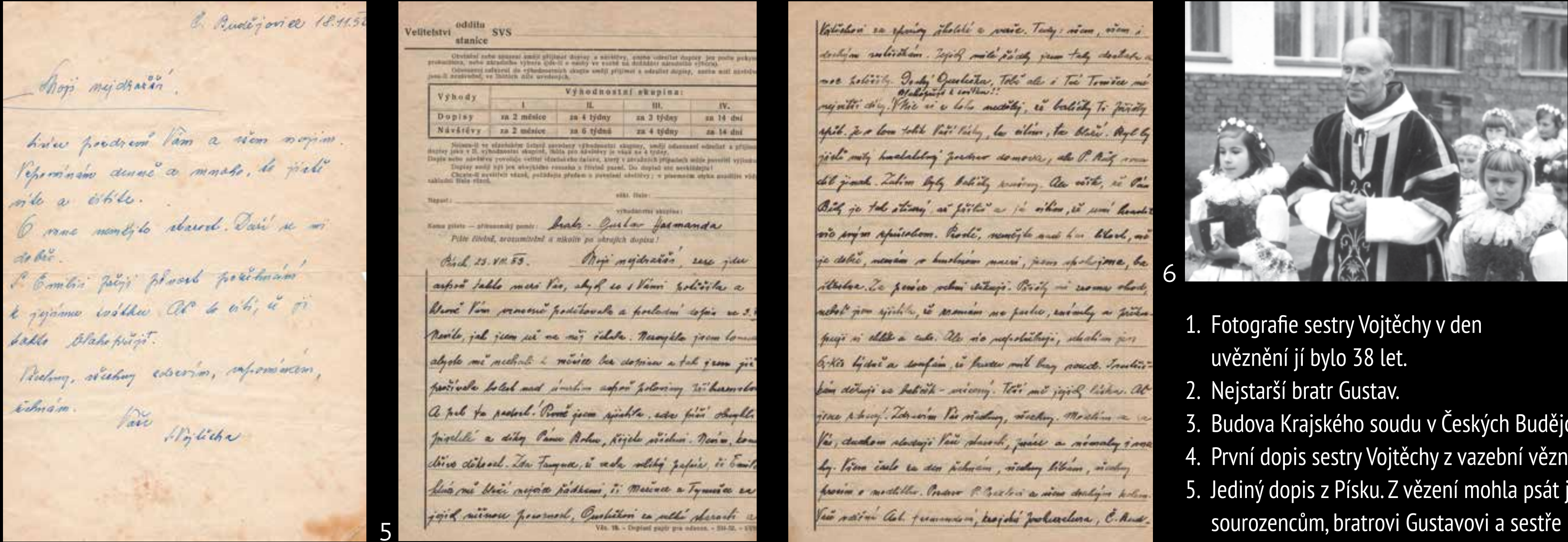
»**Pak jako představenou jsme ji měly krátkou dobu v Prachaticích. Všechny jsme se slunily v její lásce. Měla zájem o každého a zvláště o náš duchovní život. Při rozmluvě se důkladně přesvědčovala, jak ho žijeme.**« (Vzpomínka sestry z Prachatické komunity po její smrti.)

V roce 1950 napsala mladé juniorce ve své komunitě tuto poznámku: »**Chtějte být svatou! A budete! Ale svatost musí něco stát. Nakolik Vás „ta svatost“ bude něco stát, natolik jí dosáhnete. Všude... vším, každým okamžikem... ať nepatříte sobě, ani nikomu a ničemu, jen Pánu.**«

Od dubna 1951 na přání své generální představené Matky Bohumily Langrové ukrývala P. Remigia Janču, OFM, který unikl při likvidaci mužských klášterů. Tento kněz dával duchovní cvičení sestrám kongregace přijíždějícím do Prachatic na dovolenou. Tento nelehký úkol přijala sestra Vojtěcha statečně v duchu věty, kterou jí generální představená napsala na obrázek: »**Věrná až k smrti.**« V té chvíli ještě netušila, jak dramatický průběh bude mít tento úkol.

1952 z Prachatic–do Českých Budějovic 1953

UVĚZNĚNA A ODSOUZENA

Proces s představiteli řádů a kongregací v našich zemích proběhl pod názvem »Akce K«. Byla pečlivě připravena a měla za úkol omezit vliv řeholníků a řádových sester na veřejnost.

Hlavní zásah proti mužským řádům a kongregacím se uskutečnil v noci na 14. dubna 1950. Příslušníci Tajné státní policie a sboru Národní bezpečnosti a Lidových milicí vnikli do klášterů i násilím, představení museli svolat všechny řeholníky, ti byli podrobeni osobní prohlídce a mohli si vzít jen několik osobních věcí, museli nastoupit do připravených autobusů a byli odvezeni do internačních táborů. Celkem bylo »Akci K« postiženo 24 řádů a kongregací, 1240 řeholníků bylo zbaveno svobody bez soudního rozhodnutí. V internačních kláštěrech bylo v Čechách soustředěno 1200 řeholníků. Na Slovensku bylo zabráno 75 řeholních domů. A do těchto „táborů“ posláno 1136 řeholníků.

Rozhlasem a tiskem bylo veřejnosti oznámeno, že se řeholníci zabývali jen intrikami a úklady proti režimu, vykonávali příkazy Vatikánu k protistátní činnosti, přechovávali v kláštěrech zbraně, poskytovali pobyt agentům-vyzvědačům, a dokonce vrahům. Režim prý chce novými opatřeními umožnit řeholím, aby se vrátily ke svému náboženskému poslání. V Čechách se pro »Akci K« ujal název »Bartolomějská noc« a na Slovensku »Barbarská noc«.

Kromě internace posílal režim mladé seminariсты, řeholníky a kněze v rámci vojenské služby do tzv. Pomocných technických praporů (PTP). Tyto se rovnaly táborům nucených prací na dobu neurčitou (36 měsíců a více). Po těžké práci v lese, na silnicích, stavbách vojenských objektů měli tito mladí lidé večer dvě hodiny školení marxismu-leninismu.

Perzekuce řeholnic
Po likvidaci mužských řádů a kongregací bylo v církvi jasné, že budou postiženy i řeholní sestry. Státní úřad pro věci církevní svolal 25. září

1950 do Prahy představené všech ženských kongregací a sdělil jim, aby ihned uvolnily své řeholní domy, které stát konfiskuje k jiným účelům. Téhož dne byli do všech domů sester dosazeni vládní zmocněnci. Začátek stěhování byl úmyslně stanoven na svátek sv. Václava 28. září 1950. Vyvezené řeholní sestry byly ubytovány v nevyhovujících budovách a nasazovány na práci do zdraví škodlivého prostředí (např. chemických továren). Sestry představené byly izolovány od svých komunit a v létě 1952 byly vyšší představené umístěny do internačního tábora v Hejnicích na severu Čech. Od roku 1953 byly sestry postupně převáděny pod správu České katolické charity, kontrolované státem. Také proti řeholním sestrám, hlavně představeným, se konala celá řada zinscenovaných procesů a mnoho sester pak bylo odsouzeno na dlouhé roky vězení.

Zásah proti biskupům
Nový režim izoloval v internaci nejprve pražského arcibiskupa Berana, potom ostatní sídelní biskupy, následovali ostatní biskupové. Diecéze byly spravovány kapitulními vikáři.

Za ukrývání mladého františkána, si sestra Vojtěcha vysloužila 8 let tvrdého vězení.
9. září 1952 byl v Českých Budějovicích vydán tajnou státní policií rozkaz k zatčení sestry Vojtěchy Hasmandové. **10. září 1952** byla sestra Vojtěcha, kněz P. Remigius Janča OFM a další sestry z Prachatic zatčeny a uvězněny v **Českých Budějovicích. Ve vazbě zůstala až do 5. listopadu 1953. Od 16. září 1952 do 28. dubna 1953** prošla (i s ostatními uvězněnými) sedmi výslechy o „protistátní činnosti“.

17.–19. září 1953 se konalo hlavní přelíčení u Krajského soudu v Českých Budějovicích. Uměle vytvořená skupina byla obžalována z trestného činu velezrady. Při hlavním přelíčení u soudu **17. září 1953** sestra Vojtěcha mimo jiné vypovídá: »Od deseti let jsem toužila vstoupit do kláštera. Byla jsem vedena výlučně svojí touhou zasvětit svůj život Bohu.«

A na obžalování z velezrady odpovídá: **»Službu Bohu chápu jako službu lidem. Snažila jsem se o takovou službu ze všech sil. Myslím, že jsem ve školách vychovávala mládež dobře, tak také stojím před svým svědomím. Moje výchova dětí směřovala k poslušnosti Boha a pro blaho bližních.«**

19. září 1953 byl vynesena v Písku rozsudek. Sestra Vojtěcha byla jako vatikánská špiónka **odsouzena pro velezradu k osmi letům vězení**, P. Janča na devět let a další sestry k nižším trestům. V textu obvinění mimo jiné stálo:

»Všichni obvinění... těžce se na něm (na našem národě) prohřešili, dostali se svou slepou, chtěnou poslušností Vatikánu na základnu beznárodnosti finančního kapitálu. Tak se stali žoldnéři imperialismu, jehož je Vatikán ochotným souputníkem, kryje své hmotné zájmy rouškou kultu... Přitom daleko nejvyšší iniciativu z obviněných žen vyvinula Hasmandová, která byla významným přívodem trestních jednání. Přitom její jednání bylo pod vlivem její špatně zastřené touhy zaujmout prostřednictvím protistátní činnosti daleko vyšší hierarchické zařazení.«

Vedlejším trestem velezrady bylo propadnutí celého jmění, soud obviněným neodebral státní občanství, postihl je pouze dočasnou ztrátou občanských práv, u Matky Vojtěchy na 5 let. Všem odsouzeným se ukládala náhrada nákladů trestního řízení.

1953–1960

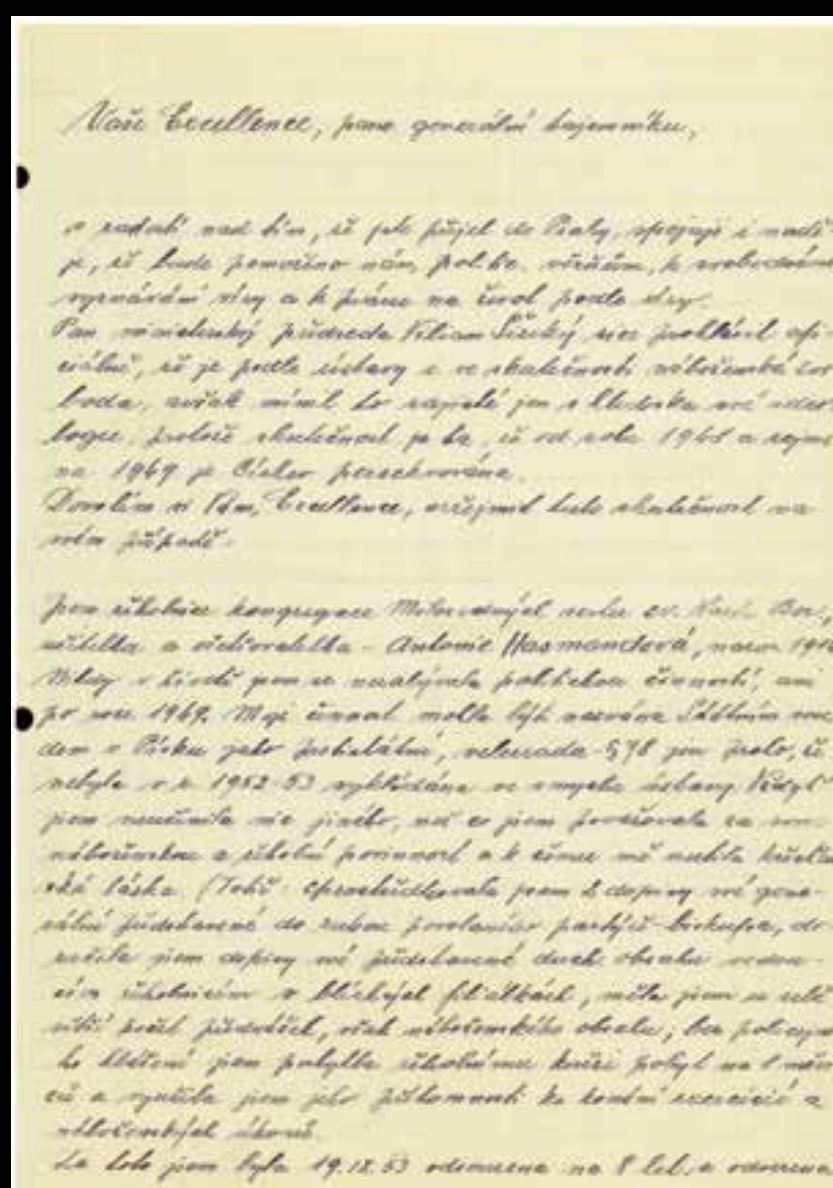
VE VĚZENÍ V PARDUBICÍCH A NA PANKRÁCI

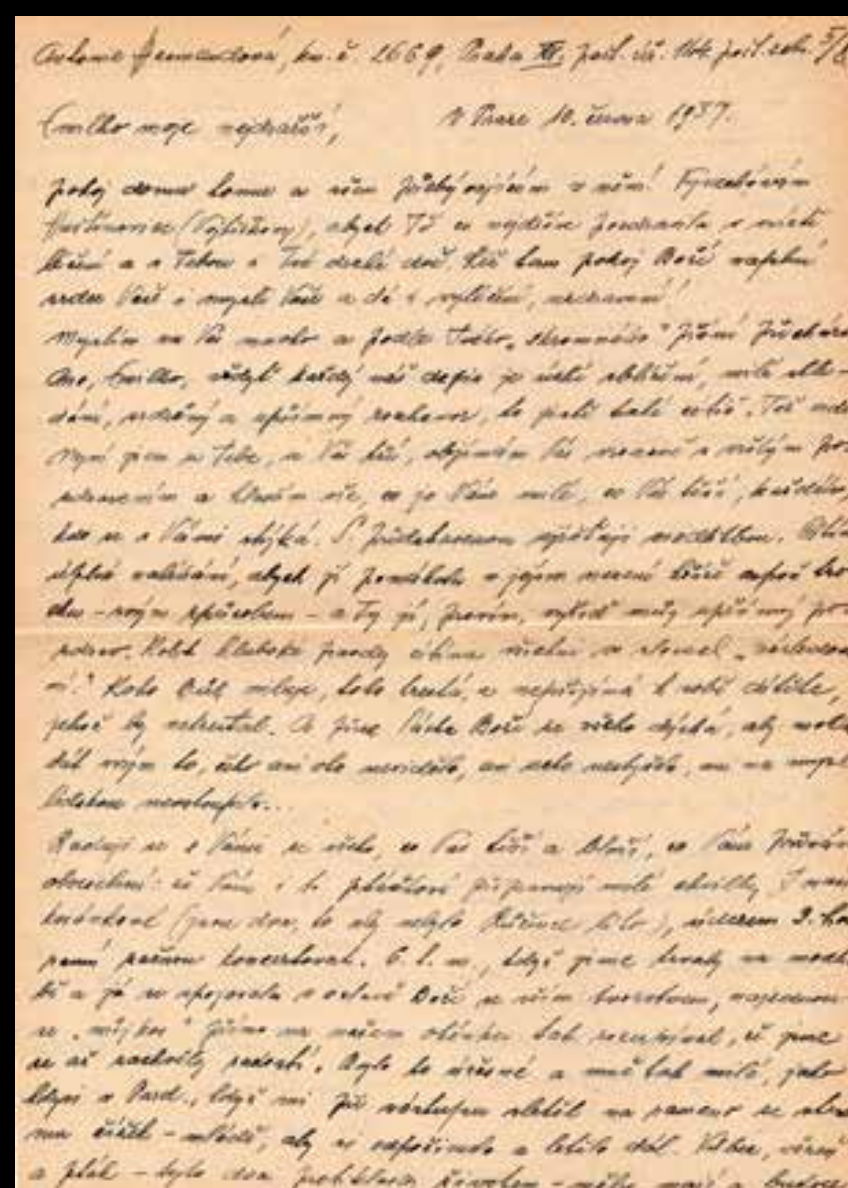
1

2

3

4

1. Odsouzená 39letá Antonie Hasmandová.
2. Pardubická věznice.
3. Dopis z vězení generálnímu tajemníkovi OSN.
4. Dopis sestře Emilii z Pankráce. Jinotajem pozdravuje i ostatní řádové sestry, pod přezdívkou „Lila“ nakonec generální vikářku.

5. listopadu 1953 nabyl rozsudek právní moci a sestra Vojtěcha nastoupila kvýkonu trestu ve věznici v Pardubicích. Trest měl trvat až do 10. září 1960. Pobyt ve vězení se podepsal na jejím zdraví. Ve vězeňských záznamech o jejím zdravotním stavu je poznamenáno: chronický zánět ledvin a TBC plic.

6. listopadu 1955 sdělila bratřovi Gustavovi, že jí mohou psát jenom dva odesílatelé z nejbližších příbuzných. Povzbuzuje je těmito slovy:

»Vím, že i pro Vás je to bolestné, že nedostávám vše od Vás, ale ať Vás to nemrzí. Vždyť naší bolesti je působena radost jiným, třeba těm, kteří možná nemají jiné než právě tuto. Nu – a to přece stojí za to. My nikdy nic neztrácíme, poněvadž vším, co je nám obtížné či bolestné, vykupujeme si hodnoty vyšší, větší. Proto, Simeono, moje drahá, nebuď smutná!«
(Z neodeslaného dopisu, založeného do spisu jako „závadný“)

29. července 1956 píše spolu s jedenácti spoluvězeňkyněmi z Pardubic dopis generálnímu tajemníkovi OSN Mr. Dagovi Hammarskjöldovi při příležitosti jeho návštěvy v Československu, jímž protestují proti omezování občanských a náboženských svobod ve věznici:

»Vaše Excellence, jste jistě obráncem spravedlnosti z titulu svého postavení, a proto se Vám bude zdát neuvěřitelným, že takové poměry jsou ve státě, kde je ústavou zaručena náboženská svoboda. Vždyť na celém světě (a bylo tomu i ve věznicích nacistických) je vězňům poskytována možnost řádného náboženského života alespoň v základních nezbytnostech. U nás tomu tak není. Ve všech našich věznicích kaple sice byly, ale jsou zrušeny nebo měněny v kulturní místnosti a o možnosti tak samozřejmě, jako je účast křesťanstva na mši sv. a bohoslužbách vůbec, nesmí se nám ani zdát. Pane generální tajemníku, obracím se na Vás jako jedna z mnohých, abyste dopomohl alespoň k nejzákladnějším právům člověka na vyznání víry a na život víry...«

Za napsání tohoto dopisu jí byly odebrány výhody po dobu 3 měsíců a za trest byla přemístěna na dva roky do přísnější věznice v Praze-Pankráci. Odtud napsala obranný dopis plukovníku JUDr. Oldřichu Mejdrovi (zodpovědnému za všechny věznice v Československu): »Pane plukovníku, nestěžuji si věcně ani na StB v Pardubicích, ani na své přemístění na Pankrác. Stěžuji si však a namítám především proti důvodům Vašeho rozhodnutí!«

I v tomto dopise velmi statečně hájí nejzákladnější práva věřících na život z víry i ve vězení. Vyjadřuje i to, že tušila, že její prosba nedošla k tajemníkovi OSN.

»K oné instanci tedy má prosba nedošla. Zajistě proti právu. Odvolávám se proto k instanci ještě vyšší a tou je, pane plukovníku – Vaše svědomí! Ke křivdám minulým jste jako vykonavatel přidal křivdy nové. (...) Zesílil jste násilí, znovu jste zvýšil nápor na zdraví několika žen, které jsou, jak můžete předpokládat, již ochotné delším vězněním. Opět jste vzal možnost na delší dobu styku s rodinou a možnosti těch nepatrných lidských úlev trestu, které jsou všude jinde samozřejmé. Je to lidské, pane plukovníku? A je to práce pro muže spravedlivého?«

Za to, že nechtěla pracovat v neděli, s ní bylo zahájeno kázeňské řízení a uložen trest odnětí výhod na jeden měsíc a korekce.

19. března 1957 z pohovoru, který měla sestra Vojtěcha, vedená jako vězeň číslo 2669, i z periodického hodnocení, vyplývá, že »trestného činu naprosto nelituje a považuje se za náboženského mučedníka. Má zájem jen na tom, aby církev sílila, a světské věci jí prý celkem nezajímají. Sleduje denní tisk, má však prý o něm svůj úsudek. Své odsouzení považuje za omyl, ježto prý po právní stránce se ničeho nedopustila, aspoň jak se na svůj čin dívá ona a nemíní se svého názoru vzdát.«

»Výkon trestu nemá na odsouzenou žádný vliv. Stále se obírá myšlenkou, že Bůh vše dobře řídí.«

Komise pro provádění amnestie prezidenta republiky ze dne 1. 12. 1957 rozhodla, že se tato na sestru Vojtěchu nevztahuje. **3. září 1958** byla vrácena do věznice v Pardubicích. **Podmíněně byla propuštěna až na základě prezidentské amnestie ze dne 9. května 1960.** Byl jí prominut zbytek trestu odnětí svobody v trvání 4 měsíce a 1 den a vedlejší trest ztráty čestných práv občanských a ztráty občanské cti.

10. května 1960 došel Radě ONV, odboru pracovních sil ve Znojmě, tento posudek z Pardubic na sestru Vojtěchu:

»K výkonu trestu neměla nikdy kladný poměr a několikrát byla iniciátorkou různých vzpour. Má být od ostatního kolektivu izolována, neb na tento svými názory zhoubně působila. Po pracovní stránce byla jen průměrná dělnice, bez zájmu o práci, v soutěži nebyla a k těmto věcem měla přímo odpor. V její převýchově nebylo docíleno celkem žádných výsledků.«

11. května 1960 byla sestra Vojtěcha propuštěna z vězení v Pardubicích. Při propuštění napsala do protokolu tři připomínky k výkonu trestu: o všech křivdách proti náboženské svobodě, o nesouhlasu s nucenou nedělní prací a o postizích, které jí i ostatní ženy potkaly. Zároveň musela podepsat prohlášení o mlčenlivosti o všech získaných poznatcích v době vazby a vězení.

Sestry i další ženy s ní vězněné svědčí o její heroické víře, lásce a odpouštění. Přestože sama strádala, pomáhala všem. Velkou lásku i vděčnost projevovala prostřednictvím dopisů z vězení. Některé nebyly z vězení doručeny, zůstaly v archivu.

O této době později hovořila jako o době Boží milosti: »Byla to plodná léta v síti Boží lásky...« Vůjmečně se zmiňovala o utrpení, které prožila.

1960 Božice – Vidnava 1965

PO PROPUŠTĚNÍ Z VĚZENÍ

1

2

3

4

5

6

1. Sestra Vojtěcha na cestách v autě v roce 1962.
2. V těchto domech žila uprostřed velké komunity stodeseti sester.
3. Kostel sv. Františka ve Vidnavě.
4. Ulice ve Vidnavě směřuje k domu, kde začal nový životní úsek sestry Vojtěchy.
5. Nejmladší bratr Vojtěch, který v lednu 1961 zemřel.
6. Přírodní krásy v okolí Vidnavy jí pomáhaly v rekonvalescenci po návratu z vězení.

11. května 1960 byla sestra Vojtěcha propuštěna z vězení v Pardubicích. Ještě z Pardubic poslala své rodné sestře Emilii Hasmandové do Božic šťastný telegram o propuštění. V Božicích u Znojma strávila první dva týdny na svobodě. Byla si vědoma toho, že je hlídaná, přesto píše z Božic sestře Doloris. Cítila se špatně, plačtivě, na dně všech svých sil, ale šťastná, že je na svobodě.

»Drahá Dolinko, pokoj a láska Boží buď s Vámi všemi! A všem stejný, vroucí a vděčný pozdrav... Včera tady byl pro nás i Vás všechny ten radostný den návratu. ... Že bych byla normální, nemohu říci. Stále bych brečela, však to znáš. Emilka mě těší, že to přejde. Má asi už od Vás zkušenosti. (...) Do šesti dnů se ohlásíme na ONV a potom brzy zase s chutí dál. Všichni pozdravují Dolinku. Tak vyřizují. Rády na Tebe vzpomínaly.«
(Božice 12. května 1960)

Z Vidnavy, malého města na polských hranicích, kam byla poslána do komunity, píše svým drahým do Huštěnovic. Píše o svých prvních Vánocích na svobodě, o následcích věznění:

»Moji nejdraší, pokoj a láska Boží buď s Vámi! Letos je těžko přát „radostné“ svátky. Vím, že všichni žijete v bolesti a z bolesti. Já jsem to dokonce na sv. Štěpána odležela. Hlava, zvracení..., musela jsem odejít ze mše sv. Ani k sv. přijímání jsem pro zvracení nemohla jít, což mně bylo nejvíce líto. Už máme všichni ty nervy pocuchané. Nediňte se mi. Byly to zase vánoce doma – a v slzách. I když se skláním v hluboké oddanosti před vůlí Boží, organismus jakoby nebral na vůli, bouří se a chvílemi vypovídá. Kéž bych tím aspoň Vojtínkovi hodně pomohla.«
(Vidnava 29. prosince 1960)

Opakovaně píše sestře Simeoně, která pečuje v Huštěnovicích o umírajícího nejmladšího bratra Vojtěcha:

»Moje drahá sestřičko Simeono, pokoj a láska Boží buď ve Vaší službě nemocnému a vůbec stále s Vámi! ...Pán Bůh Vás, moje drahá sestřičko, posiluj a dej Vám tolik jemnosti a lásky, abyste vystihla i tu nejtajnější bolest a bez vyslovování ji utišila nebo aspoň zmírnila. Jistě chápete, že jsem s Vámi téměř stále, a jsem Vám velice vděčná za všechny zprávy. Vaše SM. Vojtěcha«

(Vidnava 5. ledna 1961)

I po roce vyjadřuje nedostatek duševních sil, zesílený utrpením nejmladšího bratra Vojtěcha:

»Moje drahá sestřičko Emilie, pokoj a láska Boží buď s Vámi! Je již tak dávno po vánocích a já nepíši. Sestřičko moje drahá, jistě mne chápete! Věřte, že nemám ani dost síly (duševní), abych psala pořádný dopis. Však víte proč. Z domova jedna zpráva horší druhé. A přece, kolik je v těch bolestných sděleních krásy! Žasnu nad láskou Boží k Vojtínkovi. Kolik něhy má Pán Bůh pro ty, kteří Ho hledají s upřímností své duše. Jistě Vám také psal. Jsem ráda, že již počítá a ví vše. Vojtěch se za tu nemoc prohloubil, že můžeme mu jen závidět. Myslím ale, že on nejvíce protrpěl v té době, kdy nemohl zpět. A teď ho láska Boží zahrnuje něhou.

Toto Vám, sestřičko, píši pro útěchu, a když vím, že stejně smýšlíte. Ale taky, že člověk potřebuje i z jiné strany trochu opory. Nám nezbyvá, než děkovat a zase děkovat Lásce Boží, která i v rozdílení bolesti je tak něžná. Jsme dlužníky Bohu, lidem i své duši. Někdy již nevím, jak mám dobrotě Boží děkovat

a ráda říkám, že tedy můj dík bude, až přijdu poděkovat osobně. A chtěla bych to pak velice pěkně předvést...

Teď robotím v kanceláři. Tož napínáme síly v roční uzávěrce. Už jsme skoro hotovy. Ale však jsme se tužily a ještě tužíme. Moc se těším, až to bude všecko pryč. Víte, to Vám jen šeptám, že nikterak nelnu ke kanceláři! Ó, moje půdy a sklady a haraburdí!! To byl můj rajon blaha! Ale jsem tu taky šťastná, protože mne tu chce Pán Bůh. Je to nakonec zábavné, když pro halěr musíš prohledat a propočítat kolik archů se samými ciframi a pak s výkřikem štěstí uzříš „Ztracenou drachmu“. A jindy se zase raduješ, jak to všechno klapne a než to klapne, co za napětí prožiješ, když Ti poslední úhoz stroje vysype milé či nemilé překvapení.

Jsem při veškeré bolesti spokojená a vděčná nekonečné lásce Boží. A Vy, sestřičko? Máme ještě moc práce, ale píši Vám honem, abych nezaviňovala Váš neklid. Prosím Vás o to, netrapte se ničím a nikým. Jsme v rukou Božích a tam, kde jsme trpěly nejvíce, trpíme zase, ale docela jinak. Naše bolest je v tomto směru radostná a radost bolestná... Vděčná Vaše s. Vojtěcha.«
(Vidnava, 13. ledna 1961)

Po propuštění z výkonu trestu jí byla stanovena zkušební doba v trvání deseti roků. Na základě další amnestie prezidenta ze dne 9. května 1965 jí byl zbytek zkušební doby pro-

minut.